

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษามีส่วนร่วมต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา
เครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล มีรายละเอียดสามารถสรุปผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
ในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา
เครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ตามตัวแปร ด้านชีวสังคม การเข้าร่วม
กิจกรรม โครงการของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา สถานภาพ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษามีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
ของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล โดยศึกษา
ใน 4 ด้าน คือ ด้านร่วมคิด ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ ด้านติดตามและ
ประเมินผล ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ได้ศึกษาไว้ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ด้านชีวสังคม แบ่งออกเป็น

1.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

1.1.2 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 21 ปี
- 2) ระหว่าง 21 - 30 ปี
- 3) ระหว่าง 31 - 40 ปี
- 4) ระหว่าง 41 - 50 ปี
- 5) มากกว่า 50 ปี

1.1.3 ระดับการศึกษา

- 1) ระดับประถมศึกษา
- 2) ระดับมัธยมศึกษา หรือปวช.
- 3) ระดับอนุปริญญา หรือปวส.
- 4) ระดับปริญญาตรี
- 5) สูงกว่าปริญญาตรี

1.1.4 อาชีพ

- 1) รับจ้าง
- 2) พนักงาน/รัฐวิสาหกิจ
- 3) เกษตรกร
- 4) ค้าขาย
- 5) ข้าราชการ
- 6) อื่น ๆ ถ้ามีระบุ.....

1.1.5 รายได้

- 1) มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน
- 2) มีรายได้ 5,001 - 10,000 บาท/เดือน
- 3) มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท/เดือน

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมโครงการของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา

- 1) ไม่ได้เข้าร่วม
- 2) 1-2 ครั้ง
- 3) 3 ครั้งขึ้นไป

1.3 ข้อมูลสถานภาพ แบ่งออกเป็น

สถานภาพบทบาทในชุมชน

- 1) ผู้นำชุมชน
- 2) กรรมการหมู่บ้าน
- 3) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4) ผู้นำศาสนา
- 5) อื่น ๆ ระบุ

1.4 ข้อมูลการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แบ่งออกเป็น

ช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมโครงการของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา

- 1) หอกระจายข่าววิทยุชุมชน
- 2) จดหมายข่าว
- 3) นักเรียนบอกเล่า
- 4) หนังสือเชิญ
- 5) อื่น ๆ ระบุ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
ในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ
ด้านร่วมคิด ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ และด้านร่วมติดตามและประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษารั้ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
ของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ผู้วิจัยใช้
ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ศึกษารั้ครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บริการสถานศึกษา
กลุ่มเครือข่ายควนกาหลง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล จำนวน 21 แห่ง จำนวน 7,195 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษารั้ครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บริการของ
สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายควนกาหลง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล โดยผู้วิจัยได้สุ่มจาก
ประชากรด้วยวิธีการสุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ตารางสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน
(Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ลำดับนัยสำคัญ .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน แล้วจึงสุ่ม
ตัวอย่างโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) ตามสถานภาพของชุมชนดังเช่น ผู้ปกครองนักเรียน
ผู้นำชุมชน พระภิกษุ และผู้นำศาสนาอิสลาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างด้วยตนเอง จำแนกออกได้เป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การเข้าร่วมกิจกรรมโครงการของสถานศึกษาในรอบปี การศึกษา สถานภาพบทบาทในชุมชน และการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมโครงการของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามระดับของการมีส่วนร่วม คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีแบบสอบถามจำนวน 40 ข้อ โดยจำแนกการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านร่วมคิด ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมทั้งได้รับคำแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไข และให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ นายสังกร รักชูชื่น นายสนาน สุวรรณละออง และนายहन หัสมา ตรวจสอบคุณภาพ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9626 ซึ่งจัดว่าเป็นค่าความเชื่อมั่นที่สูงและเชื่อถือได้ จึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะต้องการศึกษา โดยการที่ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองและผู้นำชุมชนสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล และเก็บกลับมาตรวจความถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว จึงนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อหาค่าสถิติตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม อันได้แก่ ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บริการสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายควนกาหลง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสทูล โดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสทูล โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสทูล ตามตัวแปรด้านเพศ ด้วยการทดสอบแบบที (t-test) และเปรียบเทียบความแตกต่างระดับการมีส่วนร่วม กรณีจำแนกตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ตามตัวแปรด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา ระดับสถานภาพบทบาทในชุมชน ระดับการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมโครงการของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา ด้วยการทดสอบแบบเอฟ (F-test) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ในกรณีที่พบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method) เพื่อพิจารณาผลการศึกษาค้นคว้าให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสทูล ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสทูล ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วม โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน คือ ด้านร่วมคิด ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสทูล

จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การเข้าร่วมกิจกรรมโครงการของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา สถานภาพบทบาทในชุมชน ช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมโครงการของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา พบว่า

2.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ตามตัวแปรเพศ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านร่วมคิดเพศชายกับเพศหญิงการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ตามตัวแปรอายุ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ตามตัวแปรระดับการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านร่วมคิดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา/ปวช. การมีส่วนร่วมของชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับประถมศึกษาถึงระดับอนุปริญา/ปวส. การมีส่วนร่วมของชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ด้านร่วมติดตามและประเมินผลประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงระดับอนุปริญา/ปวส. และระดับปริญาตรี การมีส่วนร่วมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านร่วมตัดสินใจ และด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการไม่มีความแตกต่างกัน

2.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ตามตัวแปรอาชีพ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ในด้านร่วมคิดประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างกับอาชีพอื่นๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ และด้านร่วมติดตามและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

2.5 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ตามตัวแปรรายได้ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านร่วมคิดแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน กับรายได้มากกว่า 10,000 บาท/เดือน

มีส่วนร่วมคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และรายได้ 5,001-10,000 บาท/เดือน กับรายได้มากกว่า 10,000 บาท/เดือน มีส่วนร่วมคิดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล ตามตัวแปรการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านร่วมคิดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนบอกเล่ากับหนังสือเชิญ

2.7 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล ตามตัวแปรสถานภาพบทบาทในชุมชนต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.8 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล ตามตัวแปรช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมโครงการสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัยระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านร่วมคิด ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลวิจัยของมนตรี กำลังดี (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอปะกง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา พบว่าระดับจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอปะกง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวารุภณ์ วงศ์ใหญ่ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา

การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่าโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จครูจะเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และงานประเพณีต่างๆ ของชุมชนสูง เปิดโอกาสให้บุคคลที่เหมาะสมมาเป็นคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียน คณะกรรมการศึกษาจะให้ความช่วยเหลือโรงเรียนเป็นอย่างดี ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของจันรอต เงินคำ (2543 :บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาอำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย พบว่าสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนานักเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร่วมมือกับทางโรงเรียนเป็นอย่างดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าคณะกรรมการโรงเรียนมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า จากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไทย ทั้งในด้านสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างเสมอภาคกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และการจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหลักการสำคัญดังกล่าวตรงกับแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคนทุกฝ่าย (Education for All) และทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก ซึ่งในการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้นอกจากจะเน้นการปฏิรูประบบและกระบวนการจัดการศึกษาแล้วยังเน้นในส่วนที่เป็นแนวทาง หลักการ โครงสร้าง และระบบบริหารให้เป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบให้บรรลุวัตถุประสงค์คือคุณภาพการศึกษา ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดสาระการปฏิรูปให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น เป้าหมาย และหลักการ สิทธิและโอกาส ระบบการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ขอบประมาณทางการศึกษา สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นการปฏิรูปเพื่อให้มีเอกภาพด้านนโยบาย มีความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดมาตรฐานการศึกษา และการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัด

การศึกษา ยึดหลักการส่งเสริมมาตรฐานและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้
 บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ
 สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อีกทั้ง
 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานยังเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข
 บนพื้นฐานของความเป็นคนไทย มีความสมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกายและจิตใจ มีความรู้และ
 คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ระยะเวลาที่ผ่านมา
 ได้มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กไทยมาตลอด แต่ผลการประเมินคุณภาพ
 ยังพบว่าเด็กไทยยังด้อยกว่านานาชาติหลายประเทศ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งพัฒนาเด็กไทยให้
 ดีขึ้น ทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และการพัฒนาคนถือเป็นการ
 พัฒนาปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาด้านอื่นๆ ในทุกด้าน สำหรับวิธีการพัฒนา
 คนที่ดีที่สุด คือการให้การศึกษาหรือการให้การเรียนรู้ที่มีคุณภาพการจัดการเรียนรู้จะมีคุณภาพ
 บรรลุเป้าหมายได้นั้นผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องดำเนินการในหลายประการด้วยกัน
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งครู-อาจารย์ต้องทำหน้าที่ดำเนินการสอนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ
 เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการศึกษามีความจำเป็นสำหรับทุกคนและทุกคน
 มีส่วนร่วมผลักดันส่งเสริมสนับสนุนให้ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพ

จากนโยบายและเป้าหมายหลักของการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 ฉบับที่ 9 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของคนไทย ทั้งด้านจิตใจให้เป็นคนที่มีคุณธรรม มีจิตใจสำนึก
 ที่ดีต่อสังคม เพราะฉะนั้นหากจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพควรจัดการศึกษาดังแต่ระดับพื้นฐานจะเป็น
 การส่งเสริมและปลูกฝังเยาวชนให้มีคุณธรรม จริยธรรมได้ในกระแสสังคมยุคใหม่ที่ต้องมีความรู้
 เป็นเครื่องมือสำคัญของการประกอบอาชีพและดำรงชีวิต หากเราได้ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับ
 เยาวชนเพื่อให้เขาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และมีจิตใจที่ดี และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมี
 ความสุข นอกจากนี้ในสังคมปัจจุบันบุคคลกำหนดคุณค่าของวัตถุเกินความเป็นจริงในตัวของมันเอง
 จึงใช้วัตถุเป็นพื้นฐานในการกำหนดคุณค่าของการกระทำ มีการแข่งขันแย่งวัตถุมายอยู่ในครอบครอง
 ของตน และใช้วิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้สิ่งเหล่านั้นโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น จึงเป็น
 สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรม เพราะฉะนั้นเยาวชนจึงต้องได้รับการปลูกฝัง
 คุณธรรมจริยธรรมนอกจากโรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันหนึ่งที่มีหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแล้ว
 พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนก็มีส่วนที่ต้องส่งเสริมและจัดการเรียนรู้ ให้การอบรมสั่งสอนให้เป็นผู้ที่
 เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามซึ่งจะต้องอาศัยการอบรมและการเรียนรู้ ปลูกฝังจิตใจ
 อยู่สม่ำเสมอตั้งแต่เยาว์วัยและเป็นระยะเวลานาน (กรมวิชาการ. 2546 : 4) เพราะฉะนั้นการมีส่วนร่วม
 ของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล อยู่ในชั้นปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองคิดว่าสถานศึกษาเป็นผู้ผูกขาดการจัดการศึกษาแต่เพียงผู้เดียว (รุ่ง แก้วแดง. 2541 : 169) และจากการเปลี่ยนฐานการเรียนรู้ค่านิยมแบบเดิมของชุมชน ด้วยการดึงเด็กออกจากฐานการเรียนรู้แบบเดิมมาสู่ระบบโรงเรียนที่มีครูเป็นศูนย์กลางของความรู้ โดยเฉพาะวัดซึ่งเป็นแหล่งให้การศึกษาของชุมชนที่มีรูปแบบและมีอิทธิพลทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่สำคัญมากคือมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและชุมชน เพราะเป็นการศึกษาที่แยกเด็กออกจากการเรียนรู้จากบุคคลในครอบครัวและชุมชน ทำให้พ่อแม่และชุมชนไม่สามารถมีส่วนร่วมให้การศึกษาแก่บุตรหลานตนเองได้อย่างที่เป็นมา เป็นการตัดกระบวนการถ่ายทอดค่านิยม วิถีชีวิต การเรียนรู้ระหว่างคนต่างรุ่น และกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนแล้วแทนที่ด้วยค่านิยมตะวันตก ซึ่งได้ให้การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องแก่สมาชิกในชุมชน โดยผ่านสื่อมวลชน วิถีชีวิตแบบเมือง ซึ่งชุมชนต้องเข้าไปติดต่อกับโลกมากขึ้นจากระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งพิง และจากบุคคลในชุมชนซึ่งต้องเข้าไปศึกษาหรือทำงานในเมือง (อุทัย คุดยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์. 2540 : 60) หรืออาจเป็นเพราะปัญหาด้านเศรษฐกิจของชุมชนและผู้ปกครองต่างก็มีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องทำให้กับครอบครัวของตนแตกต่างกันไป จึงทำให้ไม่สามารถที่จะสละเวลาหรือทุ่มเทให้กับการมีส่วนร่วมของชุมชนให้กับกิจกรรมโครงการในสถานศึกษาได้เต็มที่ จากการสุ่มตัวอย่างก็จะเห็นได้ว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรและรับจ้างเสียเป็นส่วนใหญ่จึงอาจไม่มีเวลามากพอที่จะมามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของสถานศึกษา

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การเข้าร่วมกิจกรรมโครงการของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา สถานภาพบทบาทในชุมชน และช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมโครงการสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา

2.1 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ในด้านร่วมคิดเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ ด้านร่วมติดตามและประเมินผลการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าประชากรซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่บริการสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง ระหว่างเพศชายและเพศหญิงนั้นมีจำนวนใกล้เคียงกัน จึง

ทำให้การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านร่วมคิดมีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540 : 276-277) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร พบว่าองค์ประกอบของบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน เช่น กลุ่มกรรมการโรงเรียน ในกรณีหนึ่งของการศึกษาเป็นกลุ่มบุคคลที่ส่วนใหญ่เป็นศิษย์เก่าของโรงเรียน เป็นคนในท้องถิ่น เป็นบุตรหลานของผู้ที่เคยอุปการะโรงเรียน เป็นผู้นำชุมชน เป็นผู้มีฐานะดี เป็นคนรุ่นเดียวกัน เป็นผู้ที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยหรือเป็นเครือญาติกัน เป็นผู้กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และเป็นเพศเดียวกัน จึงทำให้คณะกรรมการกลุ่มนี้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และร่วมกันในการทำงานโรงเรียนอย่างเข้มแข็ง แต่อย่างไรก็ตามการที่คณะกรรมการโรงเรียนชุดนี้จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าโรงเรียนอื่นๆที่อยู่ใกล้เคียงแต่การขาดกรรมการโรงเรียนที่เป็นเพศหญิงทำให้กรรมการขาดมุมมองบางอย่างที่จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าโรงเรียนที่มีผู้หญิงจะทำให้แม่บ้านหรือสตรีที่มีเวลาว่างได้มีโอกาสร่วมทำประโยชน์ให้กับโรงเรียนให้ครอบคลุมทั้งชุมชน ช่วยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนมากขึ้น และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรรณิการ์ ชมดี (2524 : 108) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 กล่าวคือเพศชายมีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าเพศหญิง เช่นเดียวกับฉอาน วุฒิกรรมรักษา (2526 : 115) ที่ได้ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลคุ้มพยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่าเพศชายมีลักษณะและปริมาณการเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิงทั้ง 5 ขั้นตอนของการพัฒนาชุมชน คือ ขั้นตอนกำหนดความต้องการ ชั่งวางแผนดำเนินการ ชั่งตัดสินใจ ชั่งดำเนินงาน ชั่งติดตามผล

2.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ระหว่างประชาชนในชุมชนควนกาหลงที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี ระหว่าง 21-30 ปี ระหว่าง 31-40 ปี ระหว่าง 41-50 ปี และมากกว่า 50 ปีขึ้นไป การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของโคพแมน (อรสา ชูศรี. 2549 : 28 อ้างจากKaufman. 1949 : 301) ที่ได้ศึกษาและพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชน กล่าวคือผู้มีอายุมากมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมาก และกรมพัฒนาชุมชน (2539 : 5) ศึกษา

โครงการสารภี ตำบลขัวมุง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากเข้ามามีกิจกรรมต่างๆ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย

2.3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ระหว่างประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ระดับอนุปริญา/ปวส. ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าระดับปริญญาตรี การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าด้านร่วมคิดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับระดับมัธยมศึกษา/ปวช. การมีส่วนร่วมของชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับประถมศึกษา กับระดับอนุปริญา/ปวส. การมีส่วนร่วมของชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านร่วมคิดตามและประเมินผล ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับระดับอนุปริญา/ปวส. การมีส่วนร่วมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างจากระดับปริญญาตรี ส่วนด้านร่วมตัดสินใจและด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการไม่มีความแตกต่าง ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับการวิจัยของเฉลิมศักดิ์ บุญนำ (2543 : 190) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรสวนยางไม้เรียงในการพัฒนาชุมชน พบว่าระดับการศึกษาไม่เป็นผลต่อความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตำบลไม้เรียง อำเภอดง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพราะว่าบางครั้งผู้มีการศึกษาสูงไม่ค่อยให้ความสำคัญกับกิจกรรมกลุ่มเพราะเหตุผลมีการศึกษาสูงทำให้เขามีลักษณะปัจเจกชนสูง เชื่อถือความคิดตัวเองเป็นใหญ่และไม่ค่อยยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและมีลักษณะมีความต้องการเป็นผู้นำเพราะถือคติว่ามีการศึกษาแต่ในขณะที่เดียวกันชาวบ้านที่มีการศึกษาน้อยจะไม่ค่อยมีอคติและมีความคิดเห็นขัดแย้งแต่จะเชื่อถือผู้นำ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หัวหน้างานราชการ เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของกรมพัฒนาชุมชน (2539 : 5) ที่ได้ศึกษาโครงการสารภี ตำบลขัวมุง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่ำ ผลการวิจัยของกมลาศน์ ศรีประสิทธิ์ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าการมีส่วนร่วมสูงกว่า งานวิจัยของสุรเดช มาสินทพันธุ์ (2545 : 68) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานสำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอนาทวี จังหวัด

สงขลา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมมาก เพราะประชาชนกลุ่มนี้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎหมาย สภาพแวดล้อมของชุมชน ภาวะการเมืองการปกครอง และปัญหาสังคมมากกว่าประชาชนกลุ่มอื่น ทำให้ประชาชนกลุ่มนี้อยากเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชน สังคม ให้มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น งานวิจัยของ ลักษณ์ อาคุณชาดา (2545 : 70) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการป่าพื้นที่บ้านอาหารชุมชนในจังหวัดนราธิวาส พบว่าระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการป่าพื้นที่บ้านอาหารชุมชนในจังหวัดนราธิวาสแตกต่างกัน งานวิจัยของอรสา ชูศรี (2549 : 83) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา พบว่ารายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของศุภฤกษ์ จินดาประเสริฐ (2545 : 70) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของพนักงานประจำส่วนภูมิภาค กรณีศึกษาประจำเขต 5 สงขลา และสำนักงานประจำในสังกัด พบว่าระดับการศึกษาต่างกันการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของประจำส่วนภูมิภาคไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของมนตรี พรผล (2546 : 90) ที่ได้ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพังงา พบว่าตัวแปรวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ซึ่งผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างโดยวิธีเจาะจงตามสถานภาพของชุมชน ซึ่งได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้านเจ้าอาวาส ผู้นำศาสนาอิสลาม และผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนมากจะมีอาชีพข้าราชการ พนักงาน/รัฐวิสาหกิจ และค้าขาย จึงมีฐานะทางเศรษฐกิจดีประกอบกับระยะทางและการคมนาคมระหว่างอำเภอควนกาหลงกับอำเภอเมืองสตูลไม่ห่างไกล และมีความสะดวกสบาย ทำให้ผู้ปกครองกลุ่มนี้นิยมส่งบุตรหลานไปศึกษาเล่าเรียนที่สถานศึกษาในตัวเมืองของจังหวัดสตูล เมื่อไม่มีบุตรหลานศึกษาเล่าเรียนอยู่ในสถานศึกษาของชุมชนที่อาศัยอยู่จึงอาจทำให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีน้อยกว่าระดับอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเมตต์ เมตต์การุณจิต (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศึกษา ได้แก่

เวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ถิ่นกำเนิดหรือมีที่พักอาศัยในท้องถิ่น การเป็นศิษย์เก่า การมีบุตรหลาน เรียนอยู่ในโรงเรียน

2.4 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ระหว่างประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง รัฐวิสาหกิจ เกษตรกร ค้าขาย ข้าราชการ และอาชีพอื่นๆ การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าในด้านร่วมคิด ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างกับอาชีพอื่นๆ คือแม่บ้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติตาม โครงการ และด้านร่วมติดตามและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี กำลังดี (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอกะปง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา พบว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน (อาชีพรับจ้าง และอาชีพอิสระ) โดยภาพรวมนักเรียนมีจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยของไพฑูรย์ ทอหุน (2526 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพทำเกษตร ค้าขาย รับจ้าง และรับราชการ มีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมในความคาดหวังไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกษิณี ผลประพุดติ (2534 : 92-93) ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาครูในกลุ่มวิทยาลัยภาคกลางเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมระหว่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง นักศึกษาที่มีผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน โดยใช้เทคนิคการฉายออกเพื่อสำรวจพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณาและความยุติธรรม พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมอยู่ในขั้นที่ 5 คือขั้นของหลักการทำตามสัญญา นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีพฤติกรรมทางจริยธรรมทางด้านความยุติธรรมสูงกว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และนักศึกษาที่ผู้ปกครองอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมทางจริยธรรมทั้ง 4 คุณลักษณะไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า อาชีพของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าสภาพของสังคมในปัจจุบันที่มีสถานะเศรษฐกิจไม่ดีทำให้ผู้ปกครองต้องออกไปทำงานมากขึ้นเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้นสำหรับจะมาเลี้ยงดูครอบครัวเลยทำให้ไม่ค่อยมีเวลาอบรมในเรื่องของความประพฤติ นอกจากนั้นน่าจะเป็นเพราะว่าผู้ปกครองบางคนขาดความรู้ หรือไม่ค่อยสนใจในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม ไม่เห็นความสำคัญ จึงปล่อยปละละเลยเด็ก ทำให้เด็กขาดแบบอย่างที่ดีที่จะนำไปประพฤติปฏิบัติตาม

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าอาชีพรับจ้างการมีส่วนร่วมในด้านร่วมคิคน้อย เพราะฉะนั้นสถานศึกษาจึงต้องมีการสร้างเจตคติของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาโดยวิธีการต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์นโยบายการนำชุมชนเข้ามาพัฒนาการศึกษา การยกย่องสร้างแรงจูงใจให้แก่ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเข้ามาช่วยพัฒนาการศึกษา และการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาช่วยพัฒนาการศึกษาอย่างแท้จริง ไม่ใช่เข้ามาเพื่อเป็นแหล่งบริจาคเงินเพียงอย่างเดียว ส่วนอาชีพอื่นๆ คือแม่บ้าน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านร่วมคิคนั้นมีมากกว่ากลุ่มอื่นๆ น่าจะเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่ได้ศึกษาเล่าเรียนอยู่ในสถานศึกษา จึงทำให้การมีส่วนร่วมของกลุ่มนี้มีมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา นับว่าเป็นเรื่องที่ดีเพราะพ่อแม่เป็นผู้มีส่วนสร้างความอบอุ่น ความรัก ความมั่นคง เสริมสร้างกำลังใจให้บุตรและนักเรียนในปกครองเป็นอย่างมาก การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายโดยเฉพาะพ่อแม่ ผู้ปกครอง หากมีความเข้าใจในตัวนักเรียน กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น รับรู้แนวทางการบริหารงานสถานศึกษา และได้เข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติจริงแล้ว ย่อมทำให้เกิดความเชื่อถือศรัทธา ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในทุกด้าน ทั้งยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับสถานศึกษาอีกทางหนึ่ง

2.5 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ระหว่างประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน 5,001-10,000 บาท/เดือน มากกว่า 10,000 บาท/เดือน การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ และด้านร่วมติดตามและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านร่วมคิดแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือนกับรายได้มากกว่า 10,000 บาท/เดือน มีส่วนร่วมคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และรายได้ 5,001-10,000 บาท/เดือน กับรายได้มากกว่า 10,000 บาท/เดือน มีส่วนร่วมคิดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนวพรรษ ชุ่นแซ่ลือ (2544 : 51-52) ที่ได้ศึกษาบทบาทของ อบต.กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน:กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาปูน อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง พบว่ารายได้ต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาสาพร เกษมทรัพย์ (2534 : 28) ที่ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนชุมชนของผู้ปกครองในเขตอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร พบว่าผู้ปกครองที่มีรายได้สูง มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน

มากกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำ งานวิจัยของอรพินทร์ สุทธิพันธ์ (2533 : 101) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ พบว่าสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเพิ่มพูนรายได้ไม่แตกต่างกัน ผลงานวิจัยของวีรพัฒน์ บุญทริก (2545 : 67) ที่ได้ศึกษาบทบาทของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาท้องถิ่นด้านโครงสร้างพื้นฐาน : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา พบว่ารายได้ต่างกันการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นด้านโครงสร้างพื้นฐานไม่แตกต่างกัน และผลงานวิจัยอารยา วัฒนกิจ (2536 : 79) ที่ได้ศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมการพัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่าผู้ปกครองที่มีรายได้สูงมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์เด็กเล็ก นอกจากนี้เฉลิมศักดิ์ บุญนำ (2543 : 191) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรสวนยางไม้เรียงในการพัฒนาชุมชน พบว่ารายได้ไม่มีผลต่อความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตำบลไม้เรียง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งนี้เพราะกลุ่มเกษตรกรสวนยางไม้เรียงรวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือยกระดับฐานะ รายได้ ความเป็นอยู่ ของสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมก็มีได้หมายความว่าคนมีรายได้มากจะมีส่วนร่วมมากแต่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของสมาชิก เพราะผู้ที่มีรายได้น้อยส่วนใหญ่จะเข้าร่วมกลุ่มมากเพราะเล็งเห็นถึงปัญหาของรายได้ ในที่คนรวยไม่ได้เล็งเห็นปัญหาถึงรายได้ เพราะมีฐานะทางเศรษฐกิจดีอยู่แล้ว จึงทำให้ไม่เคียดกร้อนในเรื่องรายได้ และไม่คอยสนใจในกิจกรรมกลุ่มในกรณีเข้าร่วม ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้น้อยก็ต้องคิดหาทางช่วยเหลือตนเอง โดยความร่วมมือในกิจกรรมกลุ่ม งานวิจัยของสุรเดช มาสินทพันธ์ (2545 : 68) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีรายได้สูงการมีส่วนร่วมในด้านร่วมคิดสูง ทั้งนี้เพราะประชาชนที่มีรายได้สูงย่อมมีอาชีพและมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างมั่นคง ทำให้การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมไม่กระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิต ประชาชนกลุ่มนี้จึงสามารถสละเวลาร่วมกิจกรรมได้ และงานวิจัยของอรสา ชูศรี (2549 : 83) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา พบว่า รายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะข้อจำกัดของแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของความคิด ความเชื่อและคุณค่าที่แต่ละคนมีต่างกัน เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ ข้อจำกัดทางทรัพยากร รูปแบบความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยเฉพาะในกลุ่มของครอบครัวรายได้น้อยจำนวน

มากที่มีความไม่พร้อมและเห็นว่ามีการะหน้าที่ด้านอื่นที่ต้องทำ ซึ่งพวกเขาคิดว่าเร่งด่วนและสำคัญกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมหรือการเข้ามาดูแลดูในเรื่องการศึกษา ครอบครัวรายได้น้อยหรือยากจนมีแนวโน้มที่จะฝากความหวังไว้กับสถานศึกษา พวกเขาจะวางใจครูและมอบภาระหน้าที่ความรับผิดชอบทั้งหมดที่มีต่อการศึกษาของลูกไว้กับสถานศึกษา ส่วนครอบครัวที่ร่ำรวยมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของเด็ก มีการให้เวลาและเตรียมเด็กสำหรับโรงเรียนมากขึ้น เช่น มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครองด้วยกัน เป็นต้น

2.6 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีวิชัย ระหว่างประชาชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ ของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา เข้าร่วม 1-2 ครั้ง และเข้าร่วม 3 ครั้งขึ้นไป โดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวาด หนูมา (2540 : 252-253) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยและกระบวนการที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสิทธิผลต่อคุณภาพการศึกษา ศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณีโรงเรียนดีเด่นรางวัลพระราชทานในจังหวัดชัยนาทและอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่ากรรมการศึกษาประจำโรงเรียนมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบเป็นอย่างดีเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการศึกษาปีละ 4-5 ครั้ง ผลการวิจัยของพิมพา ตามี (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอท่ายาง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น อาหารกลางวัน งานประเพณี กิจกรรมกีฬา เป็นต้น งานวิจัยของสมิท (พิทักษ์ จอมเมือง. 2541 : 27-28 อ้างจาก Smith. 1971 : 2377-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการศึกษาในการวางแผนและการพัฒนาของมหาวิทยาลัยมลรัฐมิชิแกน พบว่าคณะกรรมการการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนเห็นพ้องต้องกันว่าโรงเรียนจะเจริญก้าวหน้ากว่าเดิมมาก หากคณะกรรมการดังกล่าวได้มีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และผลการวิจัยของเดือนเพ็ญ เปรมจิตต์ (2538 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอค่ายบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี พบว่าผู้ปกครองคาดหวังให้โรงเรียนมีการประชุมผู้ปกครองปีละ 2 ครั้ง

จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า จำนวนครั้งของการเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการต่างๆ ของสถานศึกษา มีผลกระทบต่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาในทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการต่างๆ ของสถานศึกษาก็จะมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมน้อยในทุกด้านเช่นกัน โดยเฉพาะในด้านร่วมคิดจะเห็นได้ว่าหาก

ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาก็จะทำให้ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา เพราะฉะนั้นสถานศึกษาจึงต้องนำเอาศักยภาพของคนในชุมชนมามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้ชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน จึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมารวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ในการร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหา และร่วมตัดสินใจ การมีกิจกรรมที่ได้ร่วมกันทำอย่างสม่ำเสมอเป็นรูปแบบหนึ่งในการพัฒนาสถานศึกษา นอกจากนี้หากสถานศึกษาได้มีการสร้างเครือข่ายของสถานศึกษาให้ครอบคลุมทั้งชุมชน ก็จะช่วยให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษามากขึ้น

2.7 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ระหว่างประชาชนที่มีสถานภาพบทบาทในชุมชนที่ต่างกัน คือผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำศาสนา และอื่นๆ คือ ผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่าในพื้นที่ที่ศึกษาคณะกรรมการโรงเรียนมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอยู่ในระดับมากเนื่องจากคณะกรรมการโรงเรียนและคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันใกล้ชิด โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ศึกษาคณะกรรมการโรงเรียนเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งมีที่ทำการตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียนทำให้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับคณะครูอย่างไม่เป็นทางการตลอดเวลา อีกประการหนึ่งคณะกรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ในชุมชน ทำให้มีความกระตือรือร้นในการทำงานทั้งในการพัฒนาชุมชน และการพัฒนาโรงเรียนซึ่งเป็นการทำงานในลักษณะของการสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานของโรงเรียนมาก แต่อย่างไรก็ตามลักษณะของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ โรงเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนยังมีแบบแผนการมีส่วนร่วมแบบเหลื่อมล้ำ (inequity participatory pattem) ที่มีแบบแผนการมีส่วนร่วมเป็นแบบบางส่วน (partial participatort pattem) คือเป็นแบบแผนการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีอำนาจและทรัพยากรปานกลาง ในชุมชนซึ่งมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือ ร่วมงาน ร่วมสนับสนุนในการดำเนินงานของโรงเรียนในฐานะผู้ดำเนินการมากกว่าผู้มาร่วมงาน มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการดำเนินการและกิจกรรมของโรงเรียนอย่างมั่นใจและอาจมีอำนาจตัดสินใจในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมหรือการดำเนินงานได้บ้าง และงานวิจัยของปราโมทย์ กิ่งแก้ว (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต ตามตัวแปรสถานภาพ โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา ด้านการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา และด้านการให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ส่วนด้านการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ ด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงาน และด้านการปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานในสังกัด แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และด้านการให้ความเห็นชอบการกำจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้แทนครูมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาสูงกว่า ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ยกเว้นด้านการส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษ และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ไม่แตกต่างกันและงานวิจัยของ นาวิ ยั่งยืน (2544 : ง) ศึกษาความต้องการของชุมชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง สหวิทยาเขตรัตนโกสินทร์ 1 พบว่า ชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง สหวิทยาเขตรัตนโกสินทร์ 1 ต้องการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้แทนชุมชนต้องการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และด้านงบประมาณ ตามลำดับ ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2.8 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ระหว่างช่องทาง การรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรม โครงการของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา คือ หอกระจายข่าววิทยุชุมชน จดหมายข่าว นักเรียนบอกเล่า หนังสือเชิญ และอื่นๆ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านร่วมคิดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยนักเรียนบอกเล่ากับหนังสือ

เชิญ สอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 29) ได้กล่าวถึงวิธีการประชาสัมพันธ์การเผยแพร่กิจการและผลงานของสถานศึกษา ได้แก่ เอกสาร เช่น ใบปลิว แผ่นพับ จุลสาร เป็นต้น นิทรรศการ ประชุมสัมมนา หอกระจายข่าว ร่วมกิจกรรมชุมชน แผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสอดคล้องกับกลุ่มสร้างเสริมและพัฒนาทรัพยากรบุคคล (2547 : 257) ที่ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้สอดคล้องกับการบริหารโรงเรียนในงานประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ เพราะเป็นงานเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินการของโรงเรียนให้ชุมชนทราบและมีความภาคภูมิใจในผลงานร่วมกันรวมทั้งจะเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความสะดวกราบรื่นยิ่งขึ้น กิจกรรมที่ปฏิบัติ เช่น การประชุมผู้ปกครอง การจัดทำจุลสาร สิ่งพิมพ์ ป้ายประกาศการพบปะเยี่ยมเยียน การออกข่าวทางสื่อสารมวลชน การจัดทำหอกระจายข่าว เสียงตามสาย หรือการพูดประชาสัมพันธ์ในงานพิธีต่าง ๆ ที่มีโอกาส เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาวิจัยที่พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล โดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านร่วมคิด ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการและด้านร่วมติดตามและประเมินผล พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้มากขึ้นในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

1.2 จากผลการศึกษาวิจัยที่พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สตูล ตามตัวแปรเพศ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิงในด้านร่วมคิด โดยเพศชายมีส่วนร่วมคิดมากกว่า เพศหญิง ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ประชาชนที่เป็นเพศหญิงได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ของสถานศึกษา และมีบทบาทหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อจะได้มุมมอง บางอย่างที่จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนได้

1.3 จากผลการศึกษาวิจัยที่พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ตามตัวแปรระดับการศึกษา ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีการมีค่าเฉลี่ยของส่วนร่วมน้อยกว่า กลุ่มอื่นๆ นั้นนับเป็นเรื่องที่สถานศึกษาควรทบทวนและค้นหาสาเหตุที่ทำให้เป็นเช่นนี้และหาทาง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีนั้นกล่าวได้ว่าเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิทาง การศึกษาสูง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถจึงทำให้มีความมั่นใจที่จะกระทำสิ่งใดๆ และสามารถ ปฏิบัติงานได้ดีกว่าบุคคลที่มีการศึกษาดำ สามารถส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาให้มีคุณภาพดีได้

1.4 จากผลการศึกษาวิจัยที่พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ตามตัวแปรอาชีพ โดยที่อาชีพรับจ้างการมีส่วนร่วมในด้านร่วมคิดมีน้อย ดังนั้นสถานศึกษาจึงควร ส่งเสริมให้ผู้ปกครองทุกอาชีพได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนใน สถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะ ต่างๆ ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้อง คำนึงถึงความแตกต่าง ความหลากหลายของชุมชน และร่วมกันคิดค้นกิจกรรมที่มีลักษณะแตกต่าง ในรูปแบบสร้างสรรค์ที่เป็นจริง เช่น กิจกรรมที่ทำให้ชุมชนเข้าใจภาระหน้าที่และลักษณะการ ดำเนินงานของโรงเรียนและครูดีขึ้น การสร้างความสัมพันธ์และการสร้างความคุ้นเคยระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองกับครูของลูก ลดความรู้สึกลด กังวล ห่วงเหิน แปรลกแยก ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการ มาติดต่อกับสถานศึกษาเพื่อเป็นทางเลือกให้ชุมชนสามารถเข้าร่วมกับสถานศึกษาได้หลายๆ รูปแบบ และจำเป็นต้องพยายามผลักดันให้กิจกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้การแสวงหาการ มีส่วนร่วมของชุมชนอาจกล่าวได้ว่าเป็นต้นทุนทางสังคมที่สำคัญยิ่งของสถานศึกษาในการระดม ทรัพยากรกำลังทั้งหลายมาช่วยสถานศึกษาในการพัฒนาการศึกษาของลูกหลานของเขา เรื่องเงินไม่ใช่ เป็นสิ่งสำคัญแต่หมายถึงความคิดกำลังใจที่พวกเขามีต่อสถานศึกษาและมีต่อกันและกัน

1.5 จากผลการศึกษาวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล ตามตัวแปรรายได้ ที่ผู้มีรายได้น้อยการมีส่วนร่วมน้อย ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะต่างๆ ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีรายได้น้อยเข้าร่วมเป็นกรรมการต่างๆ ของสถานศึกษา โดยไม่จำกัดอยู่ในบางกลุ่ม ก็จะทำได้สามารถขยายการมีส่วนร่วมของชุมชนที่หลากหลายขึ้น เพราะมิได้หมายความว่าผู้ที่มีรายได้น้อยและด้อยโอกาสจะไม่สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนได้

1.6 จากผลการศึกษาวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล ตามตัวแปรการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา จำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรม มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยเฉพาะในด้านร่วมคิด ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรจัดกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึก และความรับผิดชอบร่วมกันในการดูแลนักเรียน เช่น การเชิญผู้ปกครองและผู้อาวุโส กรรมการชุมชน มาเยี่ยมโรงเรียน และจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสพบปะกับครู ได้เห็นกิจวัตรการเรียนของนักเรียน เห็นสภาพแวดล้อมที่ทางสถานศึกษาจัดให้แก่เด็กในสถานศึกษา ร่วมคิด ร่วมประชุมในหัวข้อต่างๆ ในเวลาและสถานที่ที่เหมาะสม เป็นต้น

1.7 จากผลการศึกษาวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล ตามตัวแปรสถานภาพบทบาทในชุมชน ที่ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ ก็เพราะบทบาทการอบรมเลี้ยงดูนักเรียนที่บ้านเป็นบทบาทที่ครบครันต่างดำเนินการอยู่แล้ว โดยผ่านกระบวนการอบรมบ่มสอนในครอบครัว การเฝ้าสังเกตพัฒนาการเจริญเติบโตทุกด้านของเด็ก จึงกล่าวได้ว่าเป็นบทบาทพื้นฐานที่ครอบครัวจะเป็นฝ่ายดำเนินการเบื้องต้นก่อนที่เด็กจะออกไปสู่สังคมภายนอก โดยเฉพาะในด้านคุณธรรมจริยธรรมและทักษะต่างๆ ในการใช้ชีวิตในสังคมต่อไป แต่อย่างไรก็ตามชุมชนก็คือครูที่จะบอกกล่าว สอนเรื่องราวอันเป็นความจริงของชีวิตที่เด็กจะต้องเรียนรู้ เข้าใจและปรับตัวเข้าหา เพราะฉะนั้นสถานศึกษาจึงต้องรณรงค์ให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา

1.8 จากผลการศึกษาวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาเครือข่ายควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ตามตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมโครงการของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษานั้น ซึ่งช่องทางที่ชุมชนควรจะได้รับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมโครงการของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษานั้น นอกจากการที่นักเรียนบอกเล่ากับหนังสือเชิญแล้วยังมีช่องทางอื่นๆ ที่สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญเพราะเป็นการเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ชุมชนทราบ จะได้มีความภูมิใจในผลงานร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ทั้งนี้ต้องยึดหลักการในด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ความจริงใจ การให้เกียรติซึ่งกันและกัน กิจกรรมที่จัดนั้นจะต้องทำให้หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น การพบปะเยี่ยมเยียน การออกข่าวสารทางสื่อสารมวลชน และการพูดคุยประชาสัมพันธ์ในงานพิธีต่างๆ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรจะมีการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในการขยายพื้นที่ทำการศึกษาให้กว้างขวางมากขึ้นกว่านี้ เช่น ในระดับภาค เป็นต้น

2.2 ควรจะศึกษาถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะเป็นตัวบ่งชี้การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เช่น การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นต้น

2.3 ควรจะศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ทั้งในจังหวัดสตูลและจังหวัดอื่น ๆ